

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravnitvju v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrstiče,
če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kam spravljajo liberalci, kakoršen je g. Seidl — našo Avstrijo?

G. Seidl, poslanec Nemcev in nemčurjev mariborskega volilnega okraja, je svoje politične nasprotnike, katere on klerikalce nazivlja, 14. avg. prav neuljudno zavračati skušal. Njemu so klerikalci ljudje, polni revnosti (Erbärmlichkeit), ki le Seidla obrekujejo, o njem najnesramniše lažejo in prava pobalinstva uganjajo, zlasti v nekem „duhovniškem“ listu. Ali ker si g. Seidl ni upal niti lista imenovati niti povedati, kdo o laže, kaj laže, k d e laže, s č e m obrekuje, zato mislimo, da se je penzionirani stotnik v svoji neopravičeni jezi do nas le nekoliko spozabil, sicer bi se bil spomnil, da se pred omikanimi ljudmi vendar ne spodobi obnašanje, kakoršno stari vojaki prilično pripovedujejo o nekedanjih svojih profozih. Mi ga v nevljudnosti ne moremo posnemati, čeravno bi sedaj nekoliko pravice imeli, ravnati se po slovenskem pregovoru: „klin s klinom.“ Ali tega ne storimo, rajše si hočemo milovaje njegovo pomanjkljivo izomiko, nagledati žalosten ker resničen odgovor, katerega nam g. Seidl sam daja na prašanje: kam spravljajo liberalci našo Avstrijo? Sam namreč toži: „Oesterreich muss zu Grunde gehen, wenn nicht alle Zollverträge gekündet und keine mehr abgeschlossen werden, t. j. Avstrije mora konec biti, če se colninske pogodbe ne prekličejo in nove ne sklenejo.“ Dobro, sedaj pa so ravno liberalni poslanci, med katerimi je, vsaj nekoliko časa že, tudi g. Seidl sedel, ove nesrečne pogodbe sklepali. No, in tedaj je odgovor na stavljeno prašanje po lastnih g. Seidlnovih besedah ta: da liberalci, kakoršen je g. Seidl, Avstrijo spravljajo na nič. Ali to ne velja samo gledé nesrečnih colninskih pogodb, ampak tudi v državopravnih zadevah, kar nam tudi g. Seidl sam popričuje s tem, da se je odločil govoriti in glasovati za personalno-unijo z Ogersko. Kaj je to?

Za cesarja Ferdinanda I. so madjarski liberalci začeli delati na to, da bi na Ogerskem vse

pomadjarili. Leta 1848. so mu izvili, da njim je dovolil: posebne madjarske ministre v Pešti, ki so bili zelo neodvisni od cesarskih ministrov. Sedaj Ogerska z ostalimi cesarskimi deželami ni bila v nobeni drugi zvezi, kakor da je cesar Ferdinand I. bil tudi ob enem ogerski kralj. Samo oseba cesarjeva (peršona) je obedve deželi še družila ali vezala. To je bila personalna (osebna-) unija (zveza), ki pa je kmalu rodila strahovite nasledke. Madjarski ministri so vsi delali na veliko, popolnem neodvisno Madjarijo. Kmalu so postavili na noge madjarsko vojno 200.000 mož, kovali so madjarski denar in izdajali madjarske bankovce. Ob enem so podpirali puntarske Nemce na Dunaju, ki so cesarja pregnali in Veliko Nemčijo snovali, in puntarske Lahe, ki so s Pijemontezem držali. Naposled so Madjari 14. aprila 1849. svojega kralja s cesarsko rodbino vred odstavili, madjarsko republiko proglasili in začeli krvav punt. Hoteli so Avstrijo popolnem podreti. Toda slavni Radecki, general Windischgrätz, Hainau, najbolj pa nepozabljivi ban Jelačić in ruska pomoč so ošabne madjarske, nemške in laške liberalce in puntarje pobili in Avstrijo rešili po velikem trpljenju in krviprelivanju. Take nasledke je imela personalna-unija. Kaj, in g. Seidl se predrzne njo v drugič nasvetovati kot edino sredstvo, katero še nam pomagati zamore iz klanca, v katerega so nas ali zaslepljeni ali pa lehkomisljeni (hujšega izraza navlaš ne rabimo) liberalci l. 1867. pri nagodbi sè zvitimi Madjari spravili?

Leta 1867. so nemški in madjarski liberalci Avstrijo na dvoje razpažrali. Popolnem razčesnoti po personalni uniji še si nje niso upali. Zato so se pogodili, da je Ogerska od ostalih cesarskih dežel in ministrov popolnem neodvisna; samo da ostane cesarska vojna kakor je — cesarsko-avstrijska, da vnanje zadeve vodi 1 minister, in da Ogerska plačuje del obresti za državni dolg. K vsem skupnim stroškom plačuje Ogerska 30%, ostale dežele pa 70%. V drugih zadevah se morajo posebne pogodbe narediti.

Tako so liberalci Avstrijo l. 1867. pod vodstvom Beusta in Deak-a razparali na dvoje na 10 let, t. j. do l. 1877. V tem letu se ima storjena nagodba ali podaljšati ali odpraviti. Sedaj pa zviti Madjari že bolj trdno zahtevajo personalno-unijo s tem, da žugajo doplačevanje k skupnim stroškom še pod 30% doneska znižati in nam naložiti. Ker pa vedo, da tega naši liberalci ne bodo kmalu storili, zato upajo, tako splezati do zaželjene personalne-unije. In čuda, liberalce Seidl njim je res pripravljen ustreči. Očitno je rekel: več davkov ne doplačujemo zavoljo Madjarov, rajše se od njih popolnem ločimo, rajše njim pustimo personalno-unijo, t. j. rajše Avstrijo popolnem razčesnemo na dvoje.

Tako daleč so tedaj naši liberalni modrijani v Avstriji spravili, da zopet nasvetujejo, kar je l. 1848—49. toliko nesreč, žalosti in krviprelivanja stalo! Sicer smo konservativci že iz davna pre-rokovali, da bo do tega prišlo. Ali vere nismo našli. Zato pa sedaj, ko nam že besede liberalnih poslancev resničnost dopričujejo, tem nujniše svoj glas povzdiguje: proč s takim liberalnim gospodarenjem, proč s takimi poslanci, ki sami prestrašeni upijejo: Oesterreich geht zu Grund, Avstrije bo konec, če se brž ne popravi, kar smo mi liberalni poslanci v svoji zmoti osnovali.

Gospodarske stvari.

Velika vrednost gnojnice.

M. Če človek marsiktero naših vasi prepotuje ali mimo kterege posamnega kmetijstva gre, pogostoma najde, kako se gosta, mastna gnoj-nica iz dvorišč na bližnjo stezo ali v potok odteka ali pa na spodnji strani vasi v široki in globoki mlakuži nabira in tako celo bližnjo okolico se smradom napolnuje.

Kder se kaj takega najde, in le pregosto se najde, tam bode človek zastoj lepih njiv in travnikov iskal. Revno silje, slaba trava, drobni krompir, sloka turšica in medlo, na pol suho sadno drevje priča, da tu umno in pametno kmetovanje še ni doma.

Odkod vendar tako napačno in lastno korist rekel bi ubijajoče ravnanje? Misliti bi mogel, da ljudje svojo lastno škodo želijo, česar pa vendar noben pameten človek ne bode trditi hotel. Ljudje le ne vejo, koliko je gnojnica vredna in kako ž njo ravnati, da bi jo v svoj dobiček obrnili, med tem ko njihove njive in senokoše gnoja stradajo in le pičle in slabe pridelke rodijo.

Mali kmetovalci lepo rast in obilen pridelek poljskih sadežev le preradi in prepogosto drugim stvarjem pripisujejo in dostikrat takim, od katerih je najmanj koristi za polje in travnike pričakovati. Koliko je še kmetovalcev, ki menijo, da so že vse opravili, če so polje za silo po vrhu razrili

in razbricali in seme na njega posejali! In vendar je stvar tako jasna! Da živina lepo raste in obilno dobička vrže, potrebuje skrbne postrežbe in obilne zdrave klaje. To vé vsak kmetovalec prav dobro. Da je pa z rastlinami, skoraj bi rekel, ravno tako, tega pa marsikteri kmetovalec neče spoznati. Rastlina je tudi živo bitje, potrebuje postrežbe in hrane, rastlina živi, jemlje živež v se in skrbi za svoje pleme s tem, da seme dozorja. Kako hočemo od rastlina pričakovati, da bode obilno rodila, če se njej pa potrebna hrana pridruže? Seveda rastline potrebuje vse druge hrane, kakor žival. To, kar rastlina iz zemlje v se posrkava, da more iz tega potem svoje dele narejati in rasti, kaže nam razkrojitev rastlinskega pepela v svoje prvotne dele. Naša domača živina, od ktere gnojnica prihaja, večjidel od rastlin živi. Jeden del povžite hrane gre po tekočih in mastnih delih, izločkih, zopet od živine, kot scavnica in blato. V scavnici posebič se skoraj vsi neporabljeni telesni deli nahajajo in tako pride, da je scavnica izvrstna rastlinska hrana. Pri vsem tem pa se še posamesne snovi v scavnici ravno v taki obliki nahajajo, v kakoršni jih rastline najbolj lahko v se jemljejo in kakoršne so jim najbolj potrebne, na primer: kali, fosforna kislina, gnjilec itd. In te snovi se v scavnici v primerno večji množini nahajajo, kakor v trdem blatu.

Vsak kmetovalec bi tedaj moral gnojnico odtekajočo se, z največjo skrbjo loviti v neprepuščajoče jame in ž njo potem ali hlevni gnoj polivati ali jo pa na njive in senokoše izvažati. Z gnojnico polivan gnoj se bolj počasno razkroji, ne zgori in ne splesni tako lahko, kakor drugače, ako bolj suh na kupu leži. Kedar pa je gnojnice preveč, naj se napravi kompost in ž njo poliva, nikdar in nikjer pa naj se ne pusti, da bi se gnojnica po ulicah cedila in tako v zgubo odhajala, vrh tega pa še ljudem v nos zbadala. Pri katerem kmetu se kaj takega godi, temu pač že od daleč boben poje, da bode vsled nemarnega gospodarstva svoje posestvo v nedolgem času upnikom prepustiti moral.

Gospodarska opravila meseca septembra.

M. V hiši in dvoru. Krompir in rana repa se koplje in v klet spravlja. Mlatva se začne, lan in konoplje se terejo, sadje se, ali tolče ali suši in dobro zrelo skrbno hrani, da delj časa črstvo ostane. Klet, v kateri se sadje hranuje, se mora večkrat prevetriti.

V pivnici. Sodi za novo vino se priredujejo. V hlevih. Živini, ki težko dela, se mora dobro pokladati, ker o setvi največ trpi. Odbrana slaba živina naj se proda, ovcam pa, ktere bi naj meseca februarja mlade povrgle, naj se pripusti oven.

Na vrtu za zelenjavo. Čebul-in česen se mora pobrati, ravno tako fižol in drugo semenje; jagode se zasajajo in proti koncu meseca zelje ali kapus peseka in v klet ali jame spravi.

V sadovnjaku. Skoraj vse vrste jabelk in grušek pri nas ta mesec dozori in se morajo pospraviti. Dela se tolkla, jabelčnik in grušovec, in sadje se pridno

suši. Pri pobiranju sadja naj se posebno pazi na to, da se drévsje preveč ne poškodeje.

V vinogradih. Če je zemlja zelo težka, je dobro, da se vinograd v prvi polovici meseca še enkrat okopje. Prebilni vršiči se trsu naj porežejo, ali okoli grozdja se listje ne sme preveč potrgati. Grozdje se varuje tatov.

V hmelniku. Hmel se mora pobrati in na priličnem prostoru lepo posušiti. Hmelje se poreže in s prstjo pokrije, kolje pa pospravi in preobilne mokrote varuje.

Na polju in senokošah. Žetev se konča, trga se turšica, njena slama poreže, v snópe poveže in za zimsko klajo posuši. Krompir se jemlje iz zemlje, seje se zimska rž, ječmen in klaja za spomlad. Inkarnatna detelja se seje. Tabak se pobira in sušit razobeša. Otava se pospravi in grabice iztrebijo. Nove senokoše se narejajo.

Pri ulnjaku. Bučele drugo polovico tega meseca že malo nosijo, panji se podrežejo in dobro spregledajo. Pri ribniku. Za jesensko ribljenje se pripravljajo.

V logu. Brezovo seme se nabira, ravno tako želod in smrekovi češarki. Stelja in listje se že grabi in ježice, šiški pobirajo. Poti, po katerih se drva in les iz logov izvažajo, se morajo popravljati.

Loč. Streljajo se jerebice, prepelice in mladi zajci. Večja divjačina se začne pariti.

Zoper požrešne gosenice na repi in zelju ali kapusu se priporočuje mnogo pomočkov, ki pa vendar niso vsi enako dobri in zanesljivi. Navajamo njih nekoliko tukaj, da si izbere vsak po potrebi in zmožnosti. 1) Nabere se praprotovih listkov (orlova praprot, pteris aquilina, Adler-Saumform), ki se položijo vrhka repe in zelja ali kapusa. Kmalu gosenice vse poginejo. 2) Vzame se žakelj, poln navadnih, večjih mravelj iz mravljinjaka, ter se njih potrosi nad rastlinjem, katerega gosenice nadlegujejo. Razdražene mravlje njih začnejo gristi; vsaka vgriznjena gosenica pogine. 3) $1\frac{3}{4}$ funta mila ali žajfe se raztopi v 30 firkeljnih vroče vode, priloži se na ognju $1\frac{3}{4}$ fun. žveplovega cvetja in 2 fun. gob kukmač ali pečenk (Champignon, agáricus campestris). Z ovo tekočino poškrpljene gosenice takoj pockrajo. 4) Kakih 10 fun. saj se pomeče v 4 vedre vode, da se v njej dobro raztopijo. Potem se na večer s sajevo vodo napolni škropilnica in ž njo se po, od gosenic nadlegovani, repi in zelju škropi. Drugo jutro so gosenice mrtve. 5) Pobiranje gosenic iz repinega in kapusovega perja, kar je se vé grdobno in gabno delo; zato bolje storijo, kateri že zanaprej grdemu mrčesju v okom prihajajo, kar se zgodi. 6) S tem, da se ob robih ogonov in gredic, kder je repa vsejena in kapus nasajen, povtikajo zaporedom konoplinska semena. Tako s konoplami ograjeni ogoni in grede so skoro vselej dobro zavarovane proti metuljem kapusnikom, katerim nepovoljni konoplinski duh brani, jajčica tje za repino ali kapusovo perje nastavljati. 7) Najbolj zdatni pomoček pa je pokončevanje metuljev kapusnikov. To se najglaglje godi, kedar se ti metulji, kojim pravimo: kapusovi in repni belini, pariyo in plodijo, kar se vrši v drugi polovici julija in avgusta. Tedaj je dobro posebno belinove samke loviti, ki se s tem odlikujejo, da imajo na prednih krilih 2 veliki črni marogi

in črno liso na znotranji strani kril. S kako metuljevo mrežo se njih mnogo in lahko polovi. Nihče nebi veroval, koliko gosenic se tako pokonča, kdor ne vé, da vsaka metuljka po več stotin jajčic na perje nasadi, iz katerih že v 10—14 dnevih gosenice izlezejo. Sedaj je treba, da gospodinje marljivo na spodnji strani repnega in kapusovega perja nasajena rumena jajčica zatirujejo, kar se najglaglje zgodi, če se s širokim nožem čez nja trdno poteza. Cela zalega je z eno potezo pokončana. To je najboljši in najzdatniši pomoček zoper gosenice.

Na sadje in vinorejski šoli pri Mariboru se dobivajo jabelčna in hruškova požlahtnjena drevesca raznih najizvrstniših plemen, večja po 40—50 kr., pritična pa po 30—40 kr. Drevesca so silno lepa i zdrava, da njih je veselje gledati. Priporočila vredna so se vé pred vsem tista plemena, zlasti tujih jabelk in hrušk, katera sodijo za naše kraje in po svoji vrednosti presegajo naše domače sadovje. Vrednost sadunosnega drevesa se ceni potem, ako rado rodi, ako obilo in trpežnega sadu prirodi. Taka plemena so vredna, da se k nam zaplodijo in slabi domači sad izpodrinejo. Semkaj spada 1) Bohnova jabelka (Bohn-Apfel). Drevo je visoko in močno. Sad pozno zori, in donaša od leta do leta obilo sadu, ki se ohrani do pozne spomladi. Sodi posebno za obsajenje stez in cest, ker nezrelega sadu nihče ne krađe. Sad je precej velik, zeleno-rumen z rjavimi marogicami. 2) Knežja jabelka (Fürstenapfel). Sad, katerega obilo pridela vsako leto, je okusen in je popolnem zrel še le meseca februarja in marca. Drevo je krepko in da posebno zdrava in močna deblica za cepljenje z drugimi jabelkami. 3) Zlata parmena (Gold-Parmäne). Drevo ni veliko in ne zaslanja preveč prostora in kaj rado rodi obilno žlahtnega, okusnega sada. Ta sad ima le edino napako, namreč to, da je prelep. Kdor velike, rumene, z rudečimi progami nališane jabelke vidi, ta čuti neko nepremagljivo poželjivost, da bi se njih polastil — magari če tudi nepošteno. V 15 letih se je žlahtno drevo daleč iz Angleškega razširilo.

(Dalje prih.)

Sejmovi. 4. sept. v Mariboru in pri sv. Rozaliji pri Celju. — 6. sept. v Poprežu, v Mozirju, v Zrečah. — 7. sept. v Kozjem, v Vojniku, pri sv. Jedrti, v Slivnici. — 9. sept. v Gomilcah, v Dobju, v Sp. Polskavi.

Dopisi.

Iz celjske okolice. (Javno domoljubje.) — Najlepšo lego blizo Celja ima Bežigrad, od koder se razprostira očesu čaroben razgled po celjski okolici. Ta krasni gradič je brz ko te v tesni dotiki z zgodovino nekđaj mogočnih celjskih gro-

fov. Bil je v raznih časih lastnina plemenitih bogatinov, pa tudi prostih državljanov. — Pred 2 letoma ga je kupil neki grof Strahovič (?), in ga je dal primerno olupšati. Prizidati mu je dal stolp ali turn. — Da bi pa tudi tisti, ki lepote gradiča od znotraj videti ne more, vedel, kakega domoljubja, kakega političnega prepričanja da je njegov gospodar, dal je obesiti na stolp veliko zastavo, ki se vihrajoča od daleč vidi. — Pa kaj misliš, kake barve je od bežigradskega stolpa se vihrajoča zastava? — Ne štajerska, ne avstrijska, ne cesarska — ne barve ktere koli dežele avstrijske, — ampak barve veliko-nemške dežele: črno-rudeče-žolte. — In ta črno-rudeče-žolti grof Strahovič je bil, in je še znabiti zdaj, c. k. častnik nekega avst. konjeniškega polka. — To je avstrijsko domoljubje gnjilega liberalizma. —

Čudno se nam mora zdeti, da tega ne opazijo politični organi — c. k. glavar celjski, ali pa župan Dr. Nekerman, kateri je za svoje zasluge še le lani prejel od svetlega cesarja križeč. Pa od njega — od dr. N. namreč — ne moremo tirjati, da bi se s takimi malenkostmi pečal; kajti on mora svoj govor kovati in študirati, da zamore po Don Alfonzu in po Dona Blanki mlatiti. Ta liberalni župan celjski, dr. Nekerman po imenu, se je pridržnil v očitni družbi, ko so celjski gasilci gasili svojo — žejo s pivoj, Don Alfonsa imenovati „l . . .“ in njegovo ženo „Fiakerm . . .“

Iz Babinec. (Nesreče). Človek nikdar ne vé, kder ga nesreča čaka. Tako je bila neka 21letna deklica hudo poškodovana dne 21. avg. pri parnej mlatilnici na Cvenu. Mašina njej je zgrabila desno nogo ter celo zdrobila in pri kučtu odtrgala. Sirote so takoj odpeljali v Ljutomer v bolenišnico, kder je po veliki bolečini čez 2 dni umrla. Pri mlatilnicah se mora dobro paziti, da se ne zgodi kaka nesreča. — Nekaj dni poprej se je iz Stročjevesi kmet Kreft peljal od mlina. Hoteči stopiti iz voza, pade tako nesrečno, da mu je kolo čeljust zdrobilo. — V noči od 27—28. avg. se je vnel ogenj v Muti, ter je kmetu Rajhu upepelil gospodarska poslopja, ki so bila še le pred 2 letoma pozidana.

Iz Savinske doline. (Vražje.) Kolikor jaz naše prosto ljudstvo poznam, tako zagotovo trditi smem, da skoraj polovica je še vedno tako neumna in nespametna, kakor je bila v srednjem veku; ali pa, da bi se še le ravno bila od paganskih vraž k pravej krščanjskej veri spreobrnila. Skoraj vsako nesrečo čarovniji pripisuje, n. pr. točo, bolezn, pri ljudeh posebno pa pri živini. V dokaz naj omenim dogodek, ki se je v vesi Pol . . . zgodil. —

Enemu tamošnjih kmetov je nekaj svinj poginilo, ker pa on in njegovi ljudje trdno na coprnijo verujejo, zato so hotli zvedeti, kdo da njim je to uzročil, da bi se nad njim zmaševali. Pošljejo tedaj enega svojih k nekem vražarju na Kranj-

sko, od kterege se pripoveduje, da vsakega v ogledalu pokaže, bodi si tata ali čarovnika. Tako je tudi omenjenemu pokazal njegovega bližnjega soseda, kateremu potem razdraženec veliko šib in „polk“ na oknih potrupa in celo oseben boj je nastal. — Drugi je bil okraden in je ravno na ta način svojega soseda tatbine začel dolžiti. Mnogo takih dogodeb se vedno čuje, katerih mnoge, kakor tudi zgoraj omenjene, c. kr. sodnijam opraviti dajajo. Jaz le prašam ali res c. kr. gosposke nobenega paragrafa za takega sleparja nimajo, ker je že toliko hudega po naših okoliceh učinil? Vem za neko babelo, ki mi je sama pravila, da vsako leto po 6 ali 7krat k njemu gre, od nespametnih gospodinj in gospodarjev poslana, da bi njim, kakor pravijo, pri živini „odcoperal.“ Obžalovanja vredni so res taki ljudje; namesto da bi spoznali da vse dobro, kakor tudi hudo, se le po božji volji in dopuščenju godi, pa bližnjega le sumničijo in sovražijo in si tako greh služijo. Ali je mogoče, da bi taki poredni stariši imeli boljše otroke? ali jih morejo z uspehom svariti? Takim starišem lahko njih otroci odgovorijo, kakor je rekel sin nekega hrvatskega seljaka. *) „Otec! Ali ne znate, kaj pravi hrvatska prislovica: Kakov zvon, takov glas; kakvo žito, takov klas; kakvo drevo, takov klin; kakov otac, takov sin.“ Kmetič.

Iz Radgone. (Zastranzavarovanja proti ognju in pomaganja pri požarih.) O priliki ognja v Očeslavcih moramo še sledeče spregovoriti.

Malokdaj dobimo kaki javni domači list v roke, v kojem se nebi bralo o požaru v tem ali onem kraju. Mnogokradi je tudi „Sl. Gosp.“ opominjal, naj se skrbi za zavarovanje proti ognju. Ali vse besede so skoro bile — zastoj. Tudi pisatelj teh vrstic priporočeval je pri marsikterej priliki: „zažihrajte“ se proti ognju! „Ja, pa še toto nezgrüntano vêko štibro kume živi vküp spravimo“ bil je mnogokratni sicer dovolj resnični odgovor. In tako je pogosto bob v steno metal; no osebnih znancev je itak dokaj k temu nagovoril. Ustmena beseda, in o pet in o pet ponovljeno podučevanje v tej reči vsikdar največ koristi. Kaplja izdolbi kamen, lako mnogokrat na njega pade, je starodavna resnica.

Oj! koliko ledine, kako široko in rodovitno polje za vse one, ki po pozivu svojem z deželami vsaki dan kaj opraviti imajo. — V tem oziru se po nehajstvu in mlačnosti mnogo in mnogo greši. Vsled tega je na primer tudi med Očeslavskimi pogorelci bil samo eden edini za nekaj malega zavarovan, drugi pa celo ne, ali pa niso o pravem času premije platili, zdaj pa je žalost in nevoljevanje.

„Pač, pač, lepo bi bilo, či bi kdo lüstvo v ten kaj ge spodvüča, per enem ali drugem bi morti le kakemi k nüci bilo“, slišal sem nekoga modro-

*) Ko ga je zavoljo neke neporednosti svaril.

vati, mesto da bi sam kaj storil in ne držal sam križema rok.

V samih Očeslavcih pri Kapeli in še na drugih straneh slišal sem grenke tožbe zaradi sv. Jurjevske brizgalnice: o pol ednoj je počelo goreti, in kmalu potem pri sv. Jurju zvoniti. Ali kak najhitreje konje vpreči in z brizgalnicjo onesrečenim sosedom na pomoč hiteti kaj takega našim Jurjevčanom ni na um prišlo. Z razjokanimi očmi pogledavali so nevoljniki proti sv. Jurju — zapstoj. Brizgalnice ne morejo dočakati in primorani so bili sami si po njo iti, in tako ste morale debeli 2 uri preteči, kar bi se za $\frac{1}{4}$ ure lahko zgodilo. Tako se spolnuje temeljna krščanska zapoved: „Ljubi bližnjega, kakor samega sebe.“ Žalostno, prav žalostno in — sramotno.

Proti temu pa z veselim srcem spominjam Ivancev in Stevešencev, kateri so pustivši silno delo doma še drugi dan iz Šavnice na svojih vozih vodo vozili, dokler se poslednja iskra ni pogasila. Tudi Kravonošče hvalijo, da so pri ognju pridno pomagali. Tako velja. Živili! Ne pa k ognju prileteti samo zijat, kakor imajo to posebno naši viničarji navado.

Živo še se spominjam, kako se mi je nek viničar dne 26. sept. 1861. kedar je pri gosp. Vauptiču v Rihtarovcih gorelo, na mojo opomeno, naj tudi malo pripomaga, odsekal rekoč: „Ka mo dela se nesen na tabrhi.“ Sram ga bodi! Zakaj pa tedaj taki k ognju pribežijo, koji nemarno samo gledajo in nečejo pomagati? Vendar ne zato, če bi se pri takej priliki dalo kaj — „gor shraniti?“

Na koncu še imam eno prošnjo do „Slov. Gosp.“ Nazivljajoči se na neko postavo, koja je 10. maja 1873. izišla pravijo neki in neki pogorelim Očeslavcem, da brez dovoljenja gosposke ne smejo za nič prositi, in tudi nič prejeti, če bi njim kdo kaj svojevoljno dal, kajti drugače bi take reči žandarji odvezli, v Ljutomer odpeljali in prodali, in še le ono kaj se za te stvari iztrži, bo njim okrajni glavar podelil, oni pa še bodo prej kaznovani! Reci nam, je-li res tako postavo imamo?

Pristavek uredništva: Da, imamo zavolj nepoštenjakov. Župan naj poprosi za dovoljenje pobirati — pa je.

Iz konjiške dekanije. Staro, sicer rodno Pohorje, katero je bilo letos hudo obiskovano z 2kratno uimo, strahovito točo, ki mu je menj alj bolj vse pridelke poškodovala, ali celo vzela, imelo je pretečene dni v veliko tolažbo tudi svojo dobro veselo obiskanje. Milostljivi knezoškof obiskovali so namreč slavno dekanijo konjiško, ki svoje duhovnije večjidel ali na visokem Pohorju ali v nja znožji ima, ter so po dotičnih farah zakrament sv. firme delili. To veselo obiskovanje se je povsod v lepem redu in brez nikake nesreče vršilo, kar zavolj tega omenim, ker se je bila brž razglasila novica, da so se milostljivi škof na potu v Tinje zvrnile in poškodovale; kar je gola laž.

Od visokega, goratega Tinja, kjer se je 24.

avg. sv. firma začela, do nizkih, prijetnih Loč, kjer je bilo 31. avg. visoko obiskovanje v naši dekaniji sklenjeno, bil je vse povsod, kamor so škof prišli — vesel praznik. Duhovniki so hiteli poklonit se svojemu pastirju, pa tudi ljudstvo se je obilno vdeleževalo božje službe, ter se veselilo videti v svoji sredi milostljivega škofa in slišati iz Njih ust tolažilne besede. Vsi tedaj potolaženi, razveseljeni in potrjeni od totega dobrega obiskovanja rečemo: Bog nas obvari za naprej vsakega, hudega obiskanja, ter nas osreči še večkrat s takim dobrim in veselim!

Iz Celja. (Ogenj. — Letina.) Večkrat se je že ogenj zatrosil vsled brezskrbnosti marsiktere gospodinje, ki ni gledala, kam je vrgla pepel, v katerem je tlela še žrjavica ali kaka druga žareča stvar. 28. avg. pa je Kožuhu na Gradišču v Vojniški fari ogenj vpepelil vsa njegova poslopja, ker je gospodinja še žarečo omelo, s katerim je pometala peč, da bi kruh vsadila, le po k strehi prislonila! — Pred leta dni zakuri nekemu posestniku pri Celju njegov 5letni sinko v parni, ter mu hlev požge, ker je dečko poskušal z žveplenkami napraviti ogenj tako, kakor ga je lastni oče par dni poprej na paši kuriti učil. Z ognjem se ni igrati!

Letina se je po naši okolici po večjem slabo obnesla. Naše upanje je zdaj še koroza in krompir, ki pa (vsaj zgodnji) po mnogih krajih gujije. Po goricah, kjer ni bilo toče, kaže prav lepo — toda vinogradov, ki bi ne bili od toče zadeti, je malo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Državni poslanec celjski in frajmvavrski patron Foregger je hotel v Laškem trgu poročati o svojem delovanju. Ker pa je le čenčil o jezuitih, farjih in mračnjakih, ga je dr. Stein ostro zavrnil in po nekoliko prašanjih v take sramotne zadrege spravil, da je revše bilo videti, kakor dijak, ki je s 3 dvojčkami „skozi padel“. Ljudje začenjajo piškavost liberalnih čenč spoznavati. — Vlada je v Proseku pri Trstu ustanovila učiteljsko pripravnico s slovenskim učenim jezikom. Hvala! — Minister Stremayr ni hotel nikdar ne krajcarja dovoliti za edino česko realko na Moravskem, katero so Slavjani v Prosnici s prostovoljnimi doneski ustanovili (Nemci njih imajo 10 na drž. in deželne stroške). Vsako prošnjo je odbil minister a svitli cesar so darovali 2000 fl. Slava! — Naši liberalni ministri prepovedujejo shode českih učiteljev, českih obrtnikov, českih zavarovalnic, a nemške, celo pruske podpirajo, n. pr. shod nemško-pruskih narovoslovcev v Gradcu!

Tiroleci volijo poslance, ki pa ne pojdejo v državni zbor, kder itak nič ne opravijo. Zato imajo kakor Čehi večne volitve. Letos zopet 7. in 9. oktobra. — Svitli cesar so se odpeljali v Budapešt, kder so 31. avg. slovesno odprli državni

ogerski zbor. Deak je zopet zdrav in se da iz nova voliti za poslanca.

Hrvatski sabor komaj začet, je že nenadoma zaprt. Makanec je za turške Kristijane begunce prosil podpore 100.000 fl. zastonj. Potem se je sprejela adresa do cesarja, v katerej Hrvati povdarjajo, koliko zaupanja da imajo, da bodo svitli cesar pri turških Kristijanih čvrsto zastopali najvišje zahteve človečanstva. Adresa je jako previdno in krotko spisana a vendar se je Madjarom zamerila. Sabor je nagloma bil zaprt. Več o tem pisati, bi ne bilo varno.

Vnanje države. Rusi so začeli vojsko v Aziji v Kokandu. — Prusi oborožajo konjenike z novimi karabini. — Karlisti so zgubili trdnjavo Seo d' Urgel, ker se general Lizaraga s 800 možmi ni mogel dalej braniti zavolj pomanjkanja vode. — Frajmavreri so v deželi Ekuador v Ameriki umorili pridnega predsednika republike, vrlega Morena. Ta država edina je očitno z denarji podpirala sv. Očeta.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

V sosedni nam Bosniji je strahovito krvipredivanje. Turki umarjajo in požigajo vse. Morijo žene in otroke. Pri Jablanacu so materam iz naročij trgali otroke in njih metali v Savo. Pri Kostanjevici so glave umorjenih natikali na kole. Više 6000 Kristijanov je pribežalo k nam čez Savo in Uno. Iz turške strani je slišati sam krič in upitje. Karih 5000 Kristijanov se je potegnilo v planine, od koder Turke napadajo. — Srbski pop Zarko je s 500 Srbi udaril na Turke pri Višegradu in svojo četo sedaj pomnožil na 1000 mož.

V Hercegovini so vstaši 600 Turkov vlovili, več trdnjavic podrli in 4 kanone zaplenili. Toda od morja pri Kleku je stopilo veliko tisoč Turkov na kopno in srečno prišlo v Mostar in Trebinje. Kristijani so se morali umakniti. Črnogorski knez Nikica je bil v Koširevem izvoljen za vojvoda; kmalu utegne udariti na Turka. Takisto se pričakuje od Srbije, kder je hrabri Ristič postal minister. Tudi Bolgari so se na 3 mestih vzdignili zoper Turke. Ako je res, kar se pravi, da je naš cesar s ruskim neko prijazno zvezo sklenil, potem bodem kmalu kaj novega slišali in Turkom bo težko kaj pomagal denar, katerega njim kramarski Angleži ponujajo v zatiranje Kristijanov!

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

V.

Padova je tiho mesto s prostornimi vrti in broji nekaj čez 44.600 prebivalcev. Ob času cesarja Avgusta je bilo najpremožnejše mesto Gornje-Laške. Slovelo je nekdanj daleč po svetu zavolj učenosti in umetnosti. Celó iz nemških krajev so na tamošnje vseučilišče prihajali mladenčiči.

Pred vsem se podam v baziliko sv. Antona Padovanskega, ki je bil tovariš sv. Franciška Asijsija; ljudstvo njo kratko imenuje: il Santo (svetnik). Cerkev ima podobo križa in 7 kupelj, ki so večje od onih pri sv. Marku v Benetkah. Leta 1749. je pogorela in potem zopet bila popravljena. Truplo sv. Antona leži na levi strani pod altarem, ki prosto stoji, in se po več stopnicah pride do njegove višine. Nestrohnjeni jezik svetnika je shranjen v neki kapeli. Sam sem se prepričal, kako goreče Lahi časté sv. Antona. Bila je ravno nedelja. Vedno je bil altar obsut od pobožnih molilcev, in meša se je brala za mešo. Tudi jaz sem srečo imel na tem altarju opraviti najsvetejšo daritev, pote n, ko sem 2 uri čakal, dokler nisem prišel na vrsto. Za altarem neprenehoma stoji truma vernih, ki drug čez drugega roko na altar polagajo in molijo.

Po opravljeni sv. daritvi, kader altar zapustim in skozi množico vernih korakam protu žagredu, se nekoliko splašim, ko so Lahi in Lahinje svoje prste kuševali in od oboje strani se kazule na plečah dotikale; godilo se mi je, kakor v nekdanjih časih obsojenim vojakom, kedar so morali skoz šibe; vendar brez bolečine.

Za altarem sv. Antona v cerkvenem zidu so krasne podobe iz marmorja, ki pred oči stavljajo čudovite prigodbe iz življenja svetnikovega, na primer: dogodbo od hudobnega zdivanega moža, ki je z nožem umoril svojo mlado nedolžno ženo; to se je bilo sv. Antonu naznanilo, kateri pride in njo zopet oživi. Drugo: sv. Anton je od krivičnega bogatina, kateri je brez pokore umrl, gotovo trdil, da nima srca v prsih, ampak v škrynji pri svojih denarjih. Ljudje mu pa niso hoteli verjeti, a svetnik ostaja pri svoji besedi. Pozovejo vračnika, ki njim mrliča razpara, in glej čudo, na mestu srca najdejo v prsih — kamen, srce pa v škrynji pri denarju. Kjer je tvoj zaklad, tam bo srce tvoje. Mat. 6, 21.

V cerkvi sv. Antona so 4 orgle. Moj voditelj mi je pravil, da 4krat v letu se z vsemi orgla. To mora biti hrup, ki ugaja le samo Lahom in Turkom. Obiskal sem tudi staroslavno vseučilišče, kjer se vidi na stotine grbov in imen slavnih možev, (civium academicorum), ki so tukaj kakoršno akademično proslavljenje dosegli.

Da spehane ude zopet okrepm, se podam v gostilnico imenovano: „Stella d'Oro;“ pri „zlati zvezdi.“ Še le pri računu sem se prepričal, da se ne pravi zastonj „k zlati zvezdi“; zakaj vse je tako drago, kakor bi bilo iz zlata. Za mršavo južino sem platil čez 7 lir, ali 2 gl. 80 kr. Ko zopet pridem na kolodvor, si pometem prah iz škornjev, da bi me nič ne opominjalo, kako drago da se v Padovi živi.

Kar sem dozdaj popisal, sem obhodil lansko leto meseca septembra; letos na potu v Rim sem se peljal naravnost od Maribora v Bologno brez pretrganja.

Od Padove do Bologne se pride po železnici v 3 urah. Pot gre po rodovitni zemlji, obsajeni z vinskimi brajdami in obsejani z rumenim žitom. Ko prekorači hlapon reko Po in zapusti mesto Ferraro, ki na levem ostane, se za nekoliko ugleda na ljubeznivem bregu postavljena cerkev imenovana: Madonna di S. Luca. Leži 1 uro pred Bologno. Od podnožja brežičevega do cerkve je pot s streho pokrit; izplati se obiskanje zavolj prekrasnega razgleda. (Nastavek prih.)

Smešničar 10. Vuzeniški predstojnik čuti nemško kri po svojih žilah teči in pravi: Mir seimer deutsch, kako mu pa „proklete grablje“ zobe kažejo, pričuje sledeče nja spričevalo, v katerem je hotel potrditi, da je nek delavec skozi 5 dni pri njem delal. To se glasi: „Der Gefertigte hat 5 Tage bei mihr gearbeitet.“ Carl Puhr, m./p. (Podpisani je 5 dni pri meni delal. Carl Puhr m/p.)

Razne stvari.

(Požar) dne 21. avg. je v Braslovčah M. Savinku pogorela hiša in kozole; k sreči je bil zavarovan in sicer pri banki „Sloveniji.“ V ovem tednu smo videli v naši okolici še 2 druga požara.

(Za novo šolsko poslopje v Lembahu) se je dne 23. avg. vogelni kamen položil in blagoslovil. V kamen je djana „spomenica“ obsegajoča zgodovino obravnav te šole. Vse stroške, ki znesejo 16.000 gld. a. v., bodo plačale občine — razve milega dara 100 gld., ki ga je blagodušno poklonil g. Jož. Kodela, posestnik v Mariboru; za kar se mu šolski odbor tukaj očitno zahvali. Slava mu!

(Pri sv. Jurju na Šavnici) bode kat. polit. društvo v nedeljo 5. septembra zborovalo. Povabljeni so vsi udi in narodnjaki.

(Za deželnega šolskega svetovalca) potrjen je na 6 let kanonik mariborskega kapitela č. g. dr. M. Pak. Razun njega iz slovenske Štajerske nihče ni zraven.

(Iz Ljutomera) se nam piše, da je pretečeni teden J. Polanič odšel po tabak na Oggersko pa da so ga financarji ustrelili; pokopan je v Murskem Središču.

(Izmed 21 učiteljev), ki so meseca avgusta obiskovali predavanja na vinorejski šoli pri Mariboru, njih je 12 napravilo izpite. Namesto zbolelega Bezenška je bil g. Lesjak iz Planine poslušatelj zanimivih predavanj.

(Zemljevid Bosne, Hercegovine, Črnogore in Srbije) izdal je g. Jordan na Dunaju (Meidling b. Wien), ki velja 20 kr. Tudi zemljevid, katerega je lani Matica slovenska pridjala vrlo podučni knjigi: Slovanstvo, je dobra in za bralce jugoslavjanske vojske rabljiva.

(Zavolj trtne uši) so morali blizo Dunaja veliko najlepših in jako polnih vinogradov izrjavati in pokončati.

(Zavolj ravnarja Pesničke struge) bodo ta mesec dotični posestniki zaslišani. Cujemo, da se nekateri protivijo. To pa so res bedaki, ki dobroto zametujejo, katero njim država, dežela in vsak pameten človek želi in ponuja. Škodljivo blatenje krme bo nehalo, travniki se bodo zdatno napajali, stroški bodo primerno majhni, ker bodo zato zemljišča mnogo več vredna. Na zgubi ne bo nihče! O tem bo „Slov. Gosp.“ prihodnjič več povedal.

(Dražbe.) 2. sept. Javernik pr. št. Ilu 2745 fl. — Jereb v Stranicah 6095 fl. — Sevšek v Zajcu 2225 fl. — Zaplata v Vukovcih 2045 fl. — Ranič v Šmarji 4705 fl. — Sivka v Šmarji 2300 fl. — 3. sept. Winkler pri Ptuju 11741 fl. — Winklerjeva njiva v Skorbi 300 fl. — 4. sept. Zdovek v Slatini 1410 fl. — Košec v Lipovcu 280 fl. — Jaklič v Vojniku 1340 fl. — 6. sept. Weitzl v Šmarji 11518 fl. — Jurgičev vinograd, 1930 fl. — Mereslav v Jereslavcu 5400 fl. — Kovačič v Sušiču 11470 fl. — Sander v Šmarji 1255 fl.

Listič vredništva. Dopis iz Ptuja prihodnjič.

Tržna cena pretekli teden	V Mariboru		V Ptuju		V Celju		V Varaždinu		V Celovcu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan . . .	4	80	4	50	5	—	4	60	5	49
Rži . . .	4	—	3	50	3	90	3	50	3	88
Ječmena . . .	3	10	2	60	3	40	2	30	2	76
Ovsa . . .	2	—	2	—	2	70	1	80	1	99
Turšice . . .	3	10	2	90	3	60	2	80	3	—
Ajde . . .	2	80	2	40	3	—	2	20	2	97
Prosa . . .	3	10	—	—	3	60	—	—	2	63
Krompirja . . .	1	60	1	20	1	60	1	60	1	30
Sena cent. . . .	1	50	1	80	1	—	1	50	1	—
Slame (v šopkih) . . .	1	40	1	40	—	80	—	—	—	—
„ za steljo . . .	—	90	—	90	—	60	—	—	—	—
Govedine funt . . .	—	26	—	26	—	26	—	22	—	22
Teletine „ . . .	—	26	—	24	—	27	—	22	—	22
Svinjetine „ . . .	—	30	—	28	—	28	—	28	—	28
Slanine „ . . .	—	38	—	—	—	40	—	44	—	50

Loterijne številke:

V Trstu 28. avgusta 1875: 88 57 65 72 46

V Lincu „ „ 11 50 9 24 5

Prihodnje srečkanje: 11. septembra 1875.

2—3

Hiša

z dotičnim posestvom je v Ormužu (Friedau) na spodnjem Štajerju pod lahko pogojno plačo na prodaj. Hiša obsega 4 izbe, čumnato, kuhinjo in pivnico; potem konjske, govejske in svinjske bleve, škedenj; parmo, listnjak itd.

Vsa stavba je zidana in z opeko pokrita. K temu stanovanju se tudi lahko doda 10 plugov zemlje, obstoječe v njivah, travnikih in nekaj gozda.

Popraša in oglašja se naj pri gosp. Frideriku Gesnerju v Ormužu.

Matija Tischler,

izdelavec godbenega orodja

v **Mariboru**

Schulgasse Nr. 120.

priporočuje svojo vsakovrstno, odlično dobro izdelano in popolnem ugodno ubrano muzikalno orodje za trobenje in godenje; potem klarinete, flaute, citre, gitare, lajle, bobne, turške skledice, tamburice, trikotnike, znamenike akordov, locne za vsakovrstne goselsko orodje, žinje črne in bele za locne, strune in vožince za goseljske instrumente, kakor tudi za klavirje, za gitare, za šivalne mašine, za strugarje, za klobučarje, za kolovrate, za zvončke in za ure; za citre imam strun iz Pasove, Bodenbacha in Kidlnovih iz Dunaja.

Gleštam tudi posamezne dele muzikalnega orodja n. p.: žabice za vsakovrstne locne, repece in kobilice, deskice, vreteničke za gosli in gitare, navijavnike in krožce za citre, glavičice za klarinete, podložice, grebene iz najfiniših ploščic, blazinice za klarinete in flaute, A in C piščalnice, vratične vreteničke (Capo d'Astro), glavnike in tažila, kolofonij, najbolj fine G strune s pravim srebrom ovite, cevke za fagote in hoboje, police za note, ki se dajo lepo zapreti, lire, ubiravne vilice, piščalke za gasilce, trobentice za otroke, šole za poduk v igranju na citre, gitare in flaute, goslinski lim, škrinjica za citre in zavitke za gosli, mizice za citre i. t. d. i. t. d.

Tudi vsa dotična popravila rad sprejemam in točno
1—2 zvršujem.

Razpis 2—2

službe organista in cerkovnika v „Laškem trgu“
(Markt Tüffer).

Pri nadžupniji v Laškem trgu je služba organista, združena s službo cerkovnika ali mežnarja za oddati.

Dohodki (imenovana pšenična, presta zmesna in vinska berja, štola ali umrlina) znašajo okoli 400 gld. in prosto stanovanje.

Prošniki, zmožni za to službo, naj svoje z dotičnimi dokazi obložene vloge izročé nadžupnijskemu uradu v „Laškem trgu“ do 20. sept. 1875.

Nadžupnijski urad na Laškem 20. avg. 1875.

Anton Žuža,
nadžupnik.

Imenitno in važno orodje

za
vinogradnike in kmetovalce!

Ces. kraj. privilegirane

drozgalnice ali mašine za zmečkanje grozdja,

ki imajo lesene valeke prevlečene z močnimi cinasto-železnimi ploščicami prodajam
Jožef Janda v Ptuj.

Ovih mašin, ki so se uže lani povsod jako prikupile, sem tudi letos in sicer mnogo
→ *zboljšanih in za prodajo iz nova izdelal.* ←

Posebno priporočam še tudi

od mene izumljene

mašine za zmečkanje sadovja

z leseno-plehnatimi ali tudi železnimi valeki.

Ove sadovne drozgalnice, vsakemu sadjereju potrebne, zmečkajo v 20 minutah zelo lahko 5 mecnov jakelk. Po teh mašinah se veliko prihrani na delaveh pa tudi vse se opravlja bolj snažno.

Cenovniki se vsem, kateri njih želé,
3—6 pošljejo brezplačno.

Božjast, 9—18

(sv. Valentina ali veliki beteg) ozdravlja pismo zdravnik **Dr. Killisch** v Draždanih (Dresden), Wilhelmsplatz 4. (poprej v Berolinu.) —

Stoterim je že bilo pomagano!

3—3

Oznanilo.

Učiteljska služba pri sv. Jakobu v Dolu pri Hrastniku, je s 600 fl. in prostim stanovanjem razpisana. Učitelj, kateri je zmožen slovenskega in nemškega jezika, in želi tukaj službo prevzeti, naj se oglasi pri krajnem šolskem svetu v Dolu, pošta Hrastnik, s postavnimi spričali do 20. septembra tega leta.

Krajni šolski svet v Dolu, dne 13. avgusta 1875.

Blaž Drager,
predsednik.

1—3

Oznanilo.

Na c. kr. višji gimnaziji se prične novo šolsko leto 20. septembra ob 8. uri v jutru s slovesno sv. mešo na čast sv. Duhu.

Dijaki se sprejemajo 17. 18. in 19. sept. od 9.—12. ure dopoldne.

Ravnateljstvo.